

господарської системи, якість і правдивість інформації про її поведінку, причинно-наслідкові зв'язки прийнятих рішень менеджерами, вплив негативних і позитивних факторів на результати діяльності підприємства.

Сучасна теорія контролю далека від досконалості, оскільки зосереджує увагу в більшості випадків не на науковій концепції, а на відповідності стандартів сторічної давності чи законодавству, які обмежують свободу дій підприємств і придумують ініціативу, творчість, ідеї з удосконалення функціонування бізнесу, галузей економіки, регіонів та економіки держави.

Література:

1. Уэллс Г. Очерки истории цивилизации.- ЭКСМО, 2004.- 960 с.
2. Кленгель Брандт Э. Древний Вавилон / Пер. с нем. Б. М. Святского.- Смоленск: Русич, 2001. – 368 с.
3. Пушкар М.С. Теорія пізнання у розвитку науки про контроль. – Тернопіль: Карт-бланш, 2011.- 140 с.

Безверхий К.В.,

(м. Київ)

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ КОНТРОЛЮ ОБЛІКОВО-ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Еволюція розвитку суспільства, глобалізація світової економіки, як наслідок – виникнення нових економічних умов господарювання,

визначають потребу в достовірній обліково-звітній інформації про фактичний стан підприємства. В свою чергу, достовірна обліково-звітна інформація слугує надійним підґрунтям для прийняття адекватних управлінських рішень її користувачами. Саме тому належне проведення інвентаризації на підприємстві є підтвердженням достовірності обліково-звітної інформації, а отже, її вагомості для ефективного використання. Звідси, особливого значення набуває питання дослідження інвентаризації як об'єкту контролю обліково-звітної інформації.

Досить слушно аргументує необхідність проведення інвентаризації В. Сопко. Він вказує, що „основним прийомом (засобом) бухгалтерського спостереження за станом і змінами господарських фактів, явищ і процесів є документація. Проте є такі господарські факти, які документація безпосередньо не може охопити в момент їх виникнення. Цьому заважають природні умови (випарювання, усихання тощо), психофізіологічні властивості людського організму (пересортиця однорідної продукції, матеріалів, сировини), несправність ваговимірювальних приладів, втрата документів, допущені помилки арифметичного або технічного характеру під час оформлення документів чи записів у бухгалтерські реєстри, можливі зловживання працівників.

Через це виникає потреба в такому прийомі, який забезпечив би виявлення фактичного стану продуктивних сил — майна або виробничих (правових) відносин — зобов'язань, розрахунків і відбивав враховані документацією зміни у стані господарських фактів, явищ і процесів. Це усунуло б розбіжності між даними бухгалтерського обліку та фактичною наявністю цих об'єктів господарювання. Таким прийомом є інвентаризація (від лат. *inventar* — майно)” [1, с. 75].

В. Чудовцем визначено приналежність інвентаризації до видів і форм контролю (рис. 1) [2, с. 7].

Провідний вітчизняний вчений С. Бардаш зазначає, що там де інвентаризація здійснюється недоброякісно, невчасно виявляються недостачі та факти розкрадань, інформація фінансової звітності є неадекватною станом справ [3, с.302].

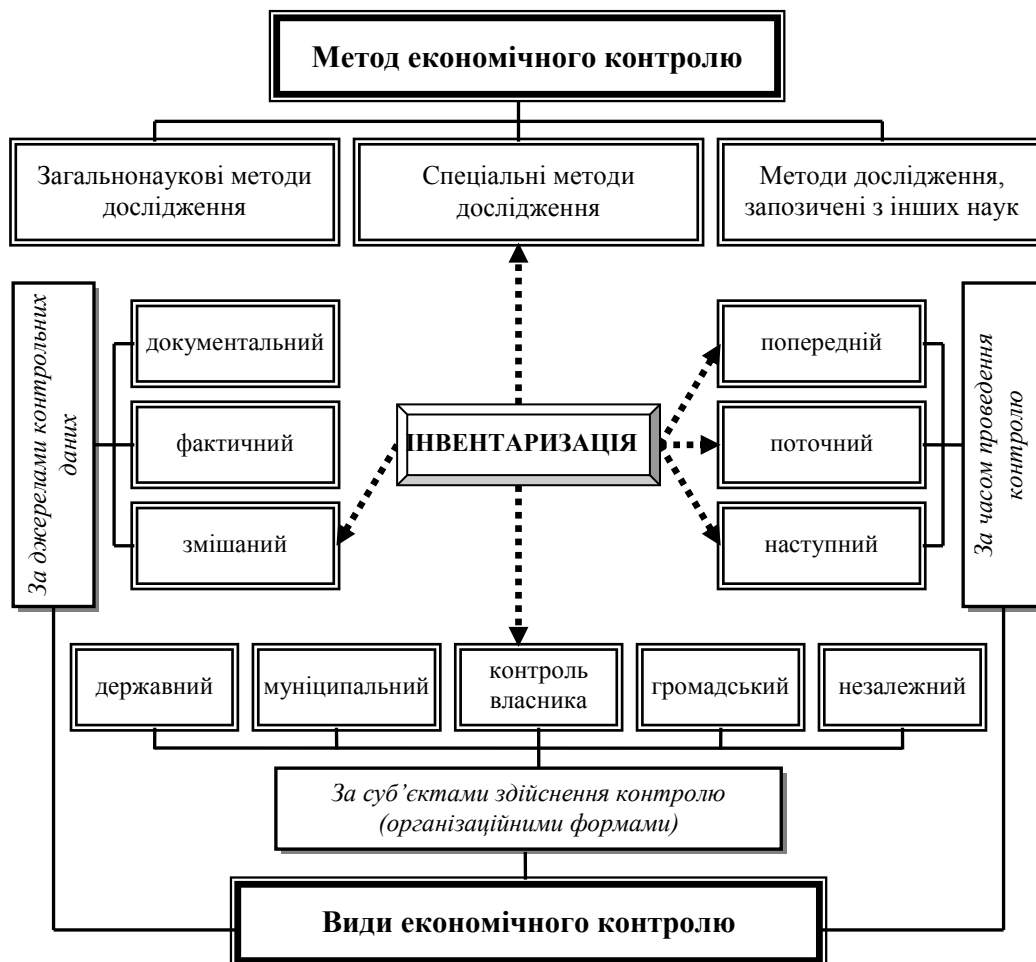

Рис. 1. Інвентаризація в системі методів та видів економічного контролю [2, с. 7]

Вітчизняний вчений-економіст Є. Калюга вказує, що за допомогою інвентаризації виявляється до 90 відсотків усіх нестач і розкрадань [4, с. 288].

Інвентаризацію станом на 30-те грудня проводять не більше 30 % підприємств [5, с. 16]. Що, на нашу думку, підтверджує нехтуванням підприємствами цієї процедури.

Ми погоджуємося з думкою Л. Коритник стосовно того, що значна кількість підприємств України формально здійснюють і не приділяють належного значення інвентаризації в процесі управління, що спричиняє спотворення даних і нівелює достовірність бухгалтерської звітності [6, с. 1].

Варто погодитись з думкою лідера Житомирської наукової бухгалтерської школи проф. Ф. Бутинця та Дм. Кузьміна, що без проведення інвентаризації застосування будь-яких способів вивчення звітної інформації — це фікція [5, с. 20].

Варто погодитись з думкою В. Євдокимова, що використання комп'ютерних програм при проведенні інвентаризації, як правило, скорочує на 40-50 % терміни її проведення, усуває ймовірність помилок у номенклатурних номерах, цінах та інших реквізитах і запобігає викривленню результатів інвентаризації [7, с. 237].

Методику проведення інвентаризації за допомогою комп'ютерної техніки можна представити у вигляді наступної схеми (рис. 2) [7, с. 239; 8, с.138;].

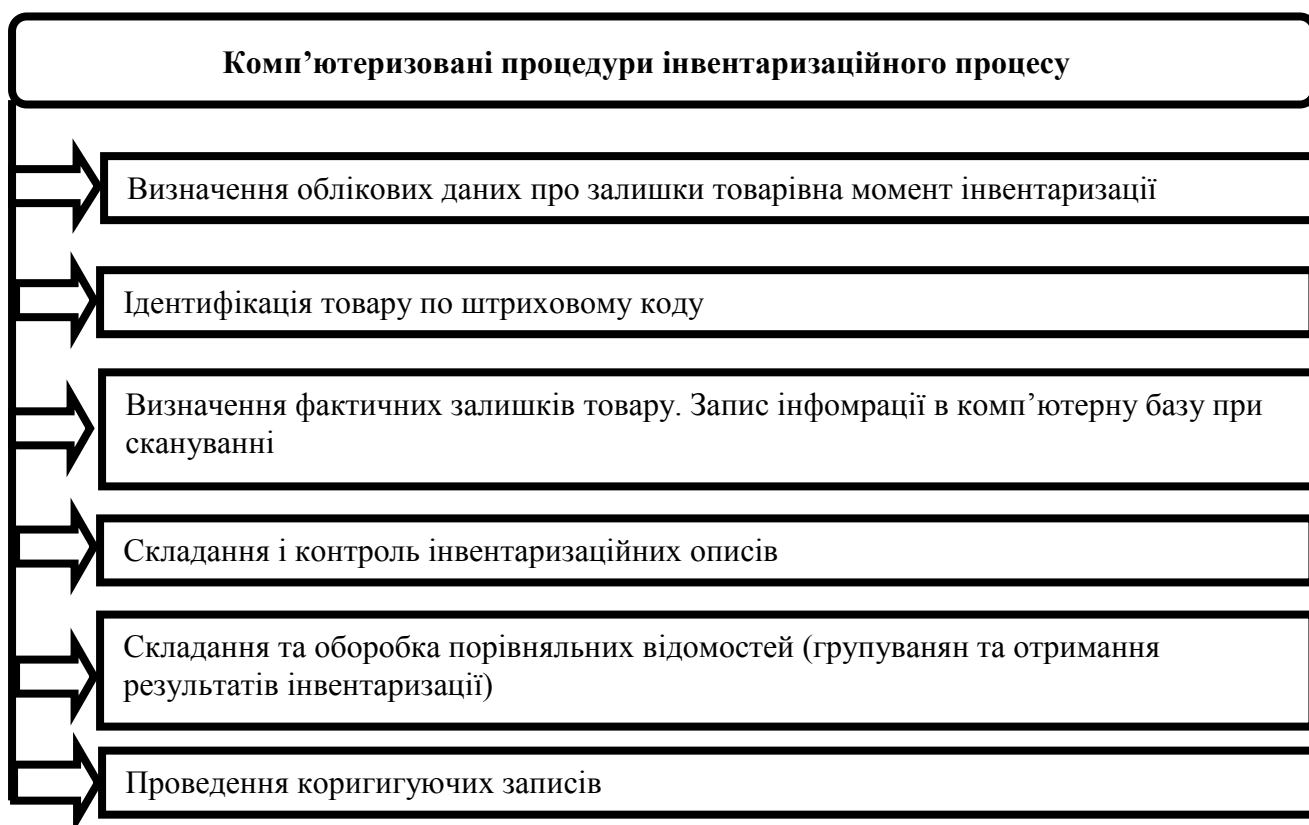

Рис. 2. Комп'ютеризація процедури інвентаризаційного процесу
[7, с. 239; 8, с.138;]

Проблема практичного проведення процесу інвентаризації полягає в тому, що в Інструкції № 69 [9] відсутній порядок проведення інвентаризації: опис підготовчої, технологічної та результативних стадій, а головне – не передбачено відповідальності за порушення порядку проведення інвентаризації. Отже в найліпшому випадку її проводять формально або взагалі не проводять, керуючись тим, що це справа власника і він діє на свій власний розсуд. Тому варто погодитись з думкою Т. Бутинець стосовно пропозиції для того аби уникнути формального підходу щодо результатів інвентаризації необхідно розробити внутрішній розпорядчий документ, який визначатиме відповідальність членів інвентаризаційної комісії за недотримання своїх повноважень, в процесі проведення інвентаризації [10, с. 9].

Таким чином, процес проведення інвентаризації обліково-звітної інформації на підприємстві потребує сучасного нормативно-правового регулювання, а саме порядок організації цього процесу на підприємстві. Адже, проведення формальної процедури інвентаризації негативно впливає на якість і достовірність обліково-звітної інформації, що унеможлиблює прийняття адекватних управлінських рішень на підприємстві.

Література:

1. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник / В. В. Сопко. – [3-тє вид.]. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.
2. Чудовець В.В. Інвентаризація як метод обліку і контролю діяльності сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. ... к. е. н.: 08.06.04

- „Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / В. В. Чудовець. – К., 2006. – 20 с.
3. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства: монографія / [Є. В. Мних, С. В. Бардаш, О. А. Шевчук та ін.] ; за ред. Є. В. Мниха. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
 4. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління: монографія / Є. В. Калюга. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
 5. Бондарь В.П. Вопросы инвентаризации в экономической литературе: Учебное пособие / В.П. Бондарь, Н.И. Петренко, Дм. Л. Кузьмин. – Житомир: ЖГТУ, 2009. – 868 с.
 6. Коритник Л.П. Інвентаризація активів промислових підприємств в Україні: автореф. дис. ... к. е. н.: 08.00.09 „Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / Л. П. Коритник. – К., 2012. – 20 с.
 7. Євдокимов В.В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку: [Монографія] / В. В. Євдокимов. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 516 с.
 8. Інформаційні системи і технології в обліку: [підручник] / Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, В. В. Євдокимов, С. Ф. Легенчук. – [3-тє вид. перероб. і доп.]. – Житомир: ПП “Рута”, 2007. – 468 с.
 9. Наказ „Про інструкцію по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків” № 69 від 11.08.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до наказу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0202-94/print1342966521962518>.
 10. Бутинець Т.А. Суб’єкти та їх відповідальністю при здійсненні процедури інвентаризації / Т. А. Бутинець // Вісник Житомирського

державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2012. – № 3 (61). – С.7 – 9.

*Бонарев В.В.,
(м. Чернівці)*

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ ЯК СИСТЕМА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Українські науковці нещодавно почали розглядати таку економічну категорію як трансакційні витрати. Дані витрати займають вагоме місце у розвитку суб'єкта господарювання, оскільки трансакційні витрати виникають на всіх стадіях фінансово-господарської діяльності підприємства. Це зумовлює приділення пильної уваги такого роду витрат в системі обліку та внутрішньому контролю за цими витратами.

Корінько М. Д. розкриваючи сутність внутрішнього контролю зазначає, що внутрішній контроль – це система заходів, визначених керівництвом підприємства та здійснюваних на підприємстві з метою найбільш ефективного виконання усіма працівниками своїх обов'язків щодо забезпечення та здійснення фактів господарської діяльності [5, с.53]. Натомість Мельник В. М. під внутрішнім контролем розуміє форму зворотного зв'язку, за допомогою якого орган управління організації отримує необхідну інформацію про дійсний стан керованого об'єкту та реалізовує управлінські рішення [7, с.45].

Більш ширше тлумачення цього поняття розкриває Бурцев В. В., який зазначає, що внутрішній контроль організації – це здійснення суб'єктами